

58 לפני הלל וביקשו שיגיירו בתנאי האמור. גייריה הלל, וקיים תנאו
59 של הנכרי ואמר לו, דעלך בני לחברך לא תעביד - מה שעליך
60 שנאו לא תעשה לחברך, זו היא תמצית כל התורה כולה, ואיך
61 - ושאר דברי תורה, פירושה -פירוש] הוא מה הם הדברים
62 השנואים, זיל גמור - לך למוד זאת, כדי שתדע כיצד לקיים את
63 הכל.
64 שוב מעשה בנכרי אחד שהיה עובר אחורי בית המדרש, ושמע
65 קול סופר - מלמד תינוקות, שהיה אומר -[קורא] את הפסוק האמור
66 בענין עשיית בגדי כהן גדול (שמות כח ד), ואלה הכנדים אשר יעשו,
67 השן ואפוד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט' וגו'. אמר הנכרי,
68 בגדים הללו לצורך מי הם נעשים. אמרו לו, לצורך בהן גדול. אמר
69 אותו נכרי בעצמו, אלך ואתנייה, בשביל שישמיני בהן גדול. בא
70 הנכרי לפני שמאי, אמר ליה, גיירני על מנת שתשימיני בהן גדול.
71 דחפו שמאי באמת הפנין שפידו על שהעני פניו לבקש דבר שאפילו
72 ישראל שאינו כהן אינו ראוי לו. בא הנכרי לפני הלל, וביקשו
73 שיגיירו בתנאי האמור. גייריה הלל. אמר ליה לגר, כלום מעמידין
74 מלה, אלא מי שיודע טכסיסי מלכות - לתקן צרכי המלוכה ודרך
75 ההנהגה הראויים לכבוד המלכות, וכיון שרוצה אתה למלוך ולהיות
76 כהן גדול, לך למוד בתורה וטכסיסי מלכות - מה שנאמר בתורה
77 בכבוד הכהונה. הלך הגר וקרא בתורה, ביין שהגיע לפסוק (במדבר א
78 כג) 'היה הקרב יומת', אמר ליה - שאל הגר את הלל, במקרא זה
79 על מי נאמר - מי הוא הנקרא ור. אמר ליה הלל, אפילו על דוד
80 מלך ישראל נאמר, כיון שאינו מזרע הכהונה. נשא אותו גר קל
81 והומר בעצמו, ומה ישראל שנקראו בניו למקום, ומתוך אהבה
82 שאהבם קרא להם (שמות ד כב) 'בני בכרי ישראל', וקודם מתן תורה
83 היתה העבודה נעשית על ידי הבכורים, מכל מקום פתיב עליהם
84 'היה הקרב יומת', גר הקל, שפא במקלו ובתרמילו, על אחת
85 כמה וכמה שאם קרב לעבודה הוא במיתה. בא הגר לפני שמאי,
86 אמר ליה שמאי, כלום ראוי אני להיות בהן גדול, והלא פתיב
87 בתורה 'היה הקרב יומת', פא הגר לפני הלל, אמר לו להלל,
88 ענוותי הלל, ינחו לך ברכות על ראשך, שהקרבתי תחת בנפי
89 השכינה.
90 מספרת הברייתא: לימים, נדונוגו שלשון - נדמנו שלשת הגרים
91 האלו למקום אחד. אמרו זה לזה, קפדנותו של שמאי בקשה
92 לטורדנו מן העולם, ענוותנותו וסבלנותו של הלל קרבנו תחת
93 בנפי השכינה.
94 הגמרא דורשת את הפסוק בישעיה (ל כ) 'והיה אמונת עתיך חסן
95 ישועת חכמת ודעת יראת ה' היא אוצרו: אמר ריש לקיש, מאי
96 דתניב 'והיה אמונת עתיך חסן ישועת חכמת ודעת וגו' יראת ה'
97 היא אוצרו, ומבאר ריש לקיש, תחילת פסוק זה מרמוז על ששה סדרי
98 משנה, 'אמונת' זה סדר ורעים, שומעים על אמונתו של אדם
99 שיפרש מעשרותיו כראוי. 'עתיך' זה סדר מועד, העוסק בדיני
100 המועדים הבאים מזמן לזמן. 'חוסן' זה סדר נשים, חוסן הוא לשון
101 יורשים הנולדים מאשה. 'ישועות' זה סדר זיקין המושעין, שמוהיר
102 להתרחק מהזיק ומלהתחייב ממנו. 'חכמת' זה סדר קדשים. 'דעת'
103 זה סדר מחרות. ואפילו הכי - אף שלמד כל ששה סדרים, יראת
104 ה' היא אוצרו', הוא סיומו של הפסוק, ומשמיענו, שעל כל אלו,
105 החשוב בעיני ה' להניחו באוצר שיהיה שמור לפניו, היא יראת שמים
106 שיש לאדם.
107 דרשה אחרת מהפסוק: אמר רבא, בשעה שמכניסין אדם לדין
108 לאחר מותו, אומרים לו - שואלים אותו בית דין של מעלה שאלות
109 אלו, האם נשאת ונתת באמונה עם בני אדם, וזה נרמז ב'אמונת'.
110 האם קבעת עתים לעסוק בתורה, והיינו 'עתיך'. האם עסקת בפרה
111 ורביה, והיינו 'חוסן', שהוא לשון יורשים. האם צפית לישועה
112 שנאמרה בדברי הנביאים, והיינו 'ישועות'. האם פלפלת בהכמה,
113 והיינו 'חכמת'. האם הכנת דבר מתוך דבר, והיינו 'דעת'. ואפילו
114 הכי - ואף שקיים כל זאת, אי יראת ה' היא אוצרו, אם מעורבת

1 שהמרו זה את זה - שנתערבו זה עם זה. ואמרו אחד לחבירו, כל
2 מי שלך וקנינו -ויבעיס] את הלל, ופול מחבירו ארבע מאות זוז.
3 אמר אחד מהם, אני אקנינו. אותו היום ערב שבת היה, והלל
4 חפה את ראשו לכבוד שבת. הלך האיש ועבר על פתח ביתו של
5 הלל, אמר בלשון זולזול, מי פאן הלל, מי פאן הלל - האם כאן
6 נמצא הלל, ולשון גנאי הוא לדבר כך אל נשיא ישראל. שמע הלל,
7 נתעמף ויצא לקראתו, אמר לו הלל, בני, מה אתה מבקש. אמר
8 לו האיש, שאלה יש לי לשאול. אמר לו, שאל בני, שאל, שאלו
9 מפני מה ראשיתן של בבליים סגולות - אינם עגולים, אלא רחבים
10 ונראים כמעוכים. אמר לו הלל, בני, שאלה גדולה שאלת,
11 והתשובה היא, מפני שאין להם חיות - ממילדות פקחות ליילד
12 נשותיהם כהוגן, ולכן נעשה ראשם כך. הלך האיש והמתין שעה
13 אחת, וחזר לפתח ביתו של הלל ובעודו חופף ראשו ואמר, מי פאן
14 הלל, מי פאן הלל. שוב נתעמף הלל ויצא לקראתו. אמר לו הלל,
15 בני, מה אתה מבקש. אמר לו, שאלה יש לי לשאול. אמר לו,
16 שאל בני, שאל, שאלו מפני מה עיניתן של תרמודין - בני תרמוד,
17 תרומות - רכות. אמר לו הלל, בני, שאלה גדולה שאלת, והתשובה
18 היא, מפני שדרין בין החולות, וכשהרוח נושבת נכנס החול
19 בעיניהם, ומרכבן. שוב הלך האיש והמתין שעה אחת, לאחר שעה
20 חזר לפתח ביתו של הלל ואמר, מי פאן הלל, מי פאן הלל. התעמף
21 הלל ויצא לקראתו, אמר לו הלל, בני, מה אתה מבקש. אמר לו,
22 שאלה יש לי לשאול. אמר לו, שאל בני, שאל, שאלו מפני מה
23 כפות רגליהם של אפרקיים רחבות. אמר לו הלל, בני, שאלה
24 גדולה שאלת, והתשובה היא, מפני שדרין בין בצעי המים -
25 מקומות שיש בהם בוץ, ולכך ברא הקב"ה את רגליהם רחבות, כדי
26 שלא ישקעו רגליהם בבצעי המים. אמר לו האיש, שאלות הרבה יש
27 לי לשאול, ומתירא אני שמא תבעוס. נתעמף הלל כראוי וישב
28 לפניו, אמר לו הלל, כל שאלות שיש לך לשאול שאל. אמר לו
29 האיש, אתה הוא הלל שקורין אותך נשיא ישראל. אמר לו הלל,
30 הן, אמר לו האיש, אם אתה הוא, לא ירבו כמותך - ענוים
31 בישראל. אמר לו הלל, בני, מפני מה אתה אומר כן. אמר לו האיש,
32 מפני שאבדתי על ידך -[על ידי ענוותך שלא בעסת] ארבע מאות
33 זוז. אמר לו הלל, הווי יהיר ברוחך - בדיבורך, שטעית במה שאמרת
34 שאיבדת על ידי ארבע מאות זוז, אלא פרי -[ראוין] הוא הלל בענוותו
35 שתאבד על ידו ארבע מאות זוז, ועוד ארבע מאות זוז, והלל לא
36 יקפיה.
37 הגמרא מביאה כמה עובדות על הנהגתם של הלל ושמאי: תנו רבנן,
38 מעשה בנכרי אחד שפא לפני שמאי, אמר לו הנכרי, כמה תורות
39 יש לכם. אמר לו שמאי, שנים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה.
40 אמר לו הנכרי, שבכתב אני מאמינה, שהרי היא כתובה לפנינו,
41 ואולם שבעל פה שאינה אלא בקבלה איני מאמינה, גיירני על מנת
42 שתלמדני תורה שבכתב בלבד. נער בו שמאי, והוציא מלפניו
43 כניזפה, לפי ששנינו בברייתא (בבבא ז) שגר הבא להתגייר וקיבל
44 עליו דברי תורה חוץ מדבר אחד אין מקבלים אותו. בא הנכרי לפני
45 הלל וביקשו שיגיירו בתנאי האמור. גייריה הלל, וסמך על חכמתו
46 שיצליח להביאו לידי כך שיקבל עליו גם תורה שבעל פה. התחיל
47 הלל למדו את האותיות, וימא קמא - ביום הראשון אמר ליה הלל
48 לגר, אלף בית גימל דלת, כלומר, לימדו האותיות כסדרם,
49 למחר אפיה ליה - הפך לו סדר האותיות. אמר ליה הגר להלל, והא
50 אתמול לא אמרת לי הכי, אלא לימדתני באופן אחר. אמר ליה
51 הלל, וכי מנין לך שחך הוא כפי שלימדתיך אתמול, לאו - האם אין
52 זה מפני דעלי דידך קא סמכת - שסמכת עלי במה שלימדתיך
53 אתמול, אם כן בתורה דעל פה נמי סמוך עלי. והסכים הגר וקיבל
54 עליו גם תורה שבעל פה.
55 שוב מעשה בנכרי אחד שפא לפני שמאי, אמר לו הנכרי, גיירני
56 על מנת שתלמדני כל התורה כולה בשאני עומד על רגל אחת.
57 הקפיד עליו שמאי ודחפו מלפניו באמת הפנין שפידו. בא הנכרי

המשך ביאור למס' שבת ליום שבת קודש עמ' א

1 יראת ה' בכל דברים אלו, אין – יש להם קיום אי לא, לא. משל
2 לאדם שאמר לשלוחו, העלה לי כור חיטין לעלייה, שישתמרו שם
3 לזמן, הלך והעלה לו, אמר לו בעל הבית, האם עירבת לי כהן קב
4 חומטון – מין אדמה מלוחה המשמרת התבואה שלא תתליע. אמר
5 לו השליח, לאו. אמר לו בעל הבית, אם כן מוטב אם לא העליתה.
6 כך גם הלומד תורה ומקיים מצוותיה בלא יראת שמים, אינה נשמרת
7 בידו.

8 אגב הזכרת 'חומטון' מביאה הגמרא דין בעניינו: תנא דבי רבי
9 ישמעאל, מערב אדם קב חומטון בכור של תבואה, ואינו חושש
10 מפני אונאה, שמוכר הכור כולו במחיר תבואה, אף שהחסיר בה קב
11 מפני החומטון, כיון שבכך היא נשמרת.
12 מאמר נוסף בחסרונו של הלומד תורה בלא יראת שמים: אמר רבה
13 בר רב הונא, כל אדם שיש בו תורה, ואין בו

1 דִּינָן לְרִשְׁעִים שְׂאִינָן תְּרַדִּין וְעֲצֵבִין וְנוֹטְרִיקוֹן שֶׁל (חֲרֻבוֹתוֹ) מִיּוֹם
 2 הַמִּיתָה שֶׁאֵינוֹ יַעֲמִידוּ לְמִשְׁפָּט, וְאִינֵם יִרְאִים לַחֲטוּא, אֲלֵא שְׁלֶכְסָם בְּרִיא
 3 לְהֵן כְּאֵלֶם שֶׁפָּתְחוּ פִתּוֹחַ וְרַחֲב, כְּלוֹמֵר, מְרוּצִים הֵם בְּמַעֲשֵׂיהֶם.
 4 וְהֵינּוּ דְאָמְרֵי רַבָּה, מֵאֵי דְבִתְיָבִי בְּמִזְמוֹר הַמְדַבֵּר בְּעֵינֵי הַרְשָׁעִים
 5 הַבוֹטְחִים בְּעוֹשֵׂרִים (שֵׁם מֵט ד') 'זֶה דְרָבְסָם כְּסָל לְמוֹ, פְּסוֹק זֶה מוֹסֵב עַל
 6 הָאִמּוֹר קוֹדֵם לְכֹן (פְּסוֹק יב) 'קְרָבָם בְּתִימּוֹ לְעוֹלָם' הַמְרַמֵּז עַל הַקְּבוּרָה,
 7 וְעַל כֵּן אָמַר, 'יִזְדַּעֲוֵן רִשְׁעִים שִׁיָּה דְרָבְסָם', לְמִיתָה, אִוֹלֵם כְּסָל לְמוֹ,
 8 מֵאַחַר וְיֵשׁ לָהֶם חֶלֶב עַל כְּסָלָם, וְהוּא מְכַסֵּה אֶת כְּלִיּוֹתֵיהֶם, לְפִיכֵךְ
 9 אֵין אֲבִלּוֹת מְעוֹרְרוֹת אוֹתָם לְחַשׁוֹב עַל הַמִּיתָה וְלָשׁוֹב בְּתִשּׁוּבָה.
 10 שְׂמֵא תְאֻמְרֵי שְׂכָחָה הִיא הַמִּיתָה מֵהֵן מַחֲמַת הַחֲלָב, וְשׁוֹגְגִים הֵם,
 11 תְּלַמּוּד לִזְמַר בְּהַמְשָׁךְ הַפְּסוֹק (פְּסוֹק יד), 'וְאִתְרִיחֵם בְּפִיחֵם יִרְצוּ סִלְחָ'
 12 – וְאֵת הַעֲתִיד לְבֹא עֲלֵיהֶם לְאַחַר אוֹבְדֵם מִהָעוֹלָם, מְסַפְּרִים הֵם
 13 תְּמִיד, וְאֵין עַל פִּי כֹן אִינֵם שְׁבִים בְּתִשּׁוּבָה.
 14 שְׁנֵינּוּ בְּמִשְׁנָה: 'הַמְכַבֵּה אֶת הַנֵּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְתִירָא מִפְּנֵי נְכָרִים וְכוּ'
 15 פְּטוֹר, בְּחֵם עַל הַנֵּר כּוּ' כֹּחַס עַל הַפְּתִילָה חֵיב, רַבִּי יוֹסִי פּוֹטֵר בְּכוֹלֵן
 16 חוּץ מִן הַפְּתִילָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה פָּחִם.
 17 כְּפִי שֶׁהַתְּבֵאר לְעִיל (ל), תְּנֵא קָמָא בְּמִשְׁנַתְנָה סוֹבֵר כְּרַבִּי יְהוּדָה
 18 הַמְּחַיֵּיב בְּמֵלֶכֶה שְׂאִינָה צְרִיכָה לְגוֹפָה, וְלִכֵּן מְחַיֵּיב אֶת הַמְּכַבֵּה
 19 מִחֲמַת שַׁחַס עַל הַנֵּר וְכַדּוּמָה, וְחוֹלֵק עַל רַבִּי שְׁמַעוֹן הַפּוֹטֵר אֶת
 20 הַעוֹשֶׂה מֵלֶכֶה כּוֹז, הַגְּמָרָא מְבַרְרַת מֵה דַעַת רַבִּי יוֹסִי בְּנִידוּן זֶה.
 21 מְקַשֶּׁה הַגְּמָרָא: רַבִּי יוֹסִי הַסּוֹבֵר שֶׁהַמְכַבֵּה מִפְּנֵי שַׁחַס עַל הַנֵּר הֵם,
 22 הַשְּׂמֵן פְּטוֹר, וְכַשְׁחַס עַל הַפְּתִילָה חֵיב, כְּמֵאֵן סְבִירָא לִיָּה לְעֵנִין
 23 מֵלֶכֶה שְׂאִינָה צְרִיכָה לְגוֹפָה, אֵי כְּרַבִּי יְהוּדָה סְבִירָא לִיָּה – אִם
 24 סוֹבֵר כְּרַבִּי יְהוּדָה, אֲפִילוּ בְּהֵנָּה – בַּחַס עַל הַנֵּר אוֹ עַל הַשְּׂמֵן נְמִי
 25 לְיַחֲיִיב – גַּם יְחֵיב, וְאֵי כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן סְבִירָא לִיָּה, בַּחַס עַל הַפְּתִילָה
 26 נְמִי לְיַפְטֵר, שְׁהֵרִי לְדַעַת רַבִּי שְׁמַעוֹן גַּם בְּאוֹפֵן זֶה פְּטוֹר, שְׁהֵרִי אֵין לוֹ
 27 צוּרֵךְ בְּכִיבּוֹ עֲצוּמוֹ, אִלֵּא רְצוּנוֹ שֶׁלֹּא תְכַלֵּה הַפְּתִילָה, הִיחָה עֵדִיף לוֹ
 28 אִם מְעוֹלֵם לֹא הוֹבַעְרָה וְלֹא הוֹצֵרֵךְ לְכַבּוֹתָהּ, שֶׁאֵין הִיתָה הַפְּתִילָה
 29 אֲרוּכָה יוֹתֵר.
 30 מְתַרְצֵת הַגְּמָרָא: אָמַר עוֹלָא, לְעוֹלָם רַבִּי יוֹסִי כְּרַבִּי יְהוּדָה סְבִירָא
 31 לִיָּה, הַמְּחַיֵּיב בְּמֵלֶכֶה שְׂאִינָה צְרִיכָה לְגוֹפָה, וְלְפִיכֵךְ הִיָּה צְרִיךְ
 32 לְהַתְּחִיב אֲפִילוּ כְּשֶׁמְכַבֵּה מִפְּנֵי שַׁחַס עַל הַשְּׂמֵן וְהֵנָּה, וְזֵמָּה שְׁפֵטֵר
 33 בְּהֵם הוּא, מִשּׁוּם דְקָסְכֵר רַבִּי יוֹסִי, שֶׁרַק הַסּוֹתֵר עַל מְנַת לְבָנוֹת
 34 בְּמִקּוּמוֹ – בְּאוֹתוֹ מְקוּם שְׂטֵר, הָיוּ בְּכֹלל מֵלֶכֶה סוֹתֵר, אֲבֵל
 35 הַסּוֹתֵר עַל מְנַת לְבָנוֹת בְּאֲבָנִים אִלוּ שְׁלֵא בְּמִקּוּמוֹ, אִלֵּא בְּמִקּוּם
 36 אַחֵר, לֹא הָיוּ סוֹתֵר, וּפְטוֹר. וְכֹמֵן כֵּן כִּיבּוֹ הַנֵּר שְׂדוּמָה לְסוֹתֵר, אִינּוּ
 37 חֵיבֵיב עֲלוּי אִלֵּא בְּעוֹשֶׂה כֵּן עַל מְנַת לְהַדְּלִיק בְּפִתִּילָה זוֹ לְאַחַר זְמַן,
 38 שֶׁזֶה דוּמָה לְסוֹתֵר עַל מְנַת לְבָנוֹת בְּמִקּוּמוֹ, אֲבֵל אִם דַּעַתוֹ לְהַדְּלִיק
 39 בְּנֵר זֶה אוֹ בְּשֵׁמֶן זֶה, אֲבֵל לֹא אֲכַפֵּת לוֹ מִפְּתִילָה זוֹ, וְאֲפִילוּ אִם תֵּלֵךְ
 40 לְאִיבּוֹד, הֵרִי הוּא פְּטוֹר, מִשּׁוּם שְׂדוּמָה לְסוֹתֵר עַל מְנַת לְבָנוֹת בְּמִקּוּם
 41 אַחֵר, שְׁפוֹטֵרוֹ רַבִּי יוֹסִי. וְהַטַּעַם שֶׁבַּחַס עַל הַשְּׂמֵן וְהֵנָּה נֶחֱשָׁב כַּעַל מְנַת
 42 לְבָנוֹת בְּמִקּוּם אַחֵר, לְפִי שֶׁמֵּלֶכֶה הַכִּיבּוֹי אִינָה נְעֻשֵׂית בְּנֵר וּבְשֵׁמֶן
 43 אִלֵּא בְּפִתִּילָה, וְלִכֵּן הַבִּינִין וְהַסְּתִירָה לְעֵינֵי מֵלֶכֶה 'מְכַבֵּה'
 44 מְתִיחְסִים אֶל הַפְּתִילָה בְּלַבָּד, וְאִם אֵין דַּעַתוֹ עֲלֵיהֶּ, הֵרִי זֶה כְּסוֹתֵר
 45 עַל מְנַת לְבָנוֹת שֶׁלֹּא בְּמִקּוּמוֹ וְנֶחֱשָׁב כְּמִקְלָקֵל בְּכִיבּוֹי וּפְטוֹר.
 46 הַגְּמָרָא מְקַשֶּׁה עַל תִּירּוּצוֹ שֶׁל עוֹלָא: אָמַר לִיָּה רַבָּה לְעוֹלָא, מְכַרִּי
 47 (–הֵרִין) כֹּל מְלֶאכֶת שַׁבָּת לְפִינֵי לְהוֹ (–לְמַדִּים אוֹתָם) כְּמִשְׁכָּן, וְהֵתָם
 48 (–בְּמִשְׁכָּן) סוֹתֵר עַל מְנַת לְבָנוֹת שְׁלֵא בְּמִקּוּמוֹ הוּא, שְׁהֵרִי
 49 הֵיָו סוֹתֵרִים אֶת הַמְּשַׁכֵּן קוֹדֵם נְסִיעַתָם, כִּדִּי לְבָנוֹתוֹ בְּמִקּוּם הַחֲנִיָּה
 50 הַבָּא, מִשְׁמַע שֶׁגַם סוֹתֵר כִּדִּי לְבָנוֹת בְּמִקּוּם אַחֵר חֵיב. מְתַרְצֵת
 51 הַגְּמָרָא: אָמַר לִיָּה עוֹלָא לְרַבָּה, שְׂאֵנִי הֵתָם בְּמִשְׁכָּן, בִּינֵין דְבִתְיָבִי
 52 (מְדַבֵּר ב) 'עַל פִּי ה' יְהֵנּוּ, כְּסוֹתֵר עַל מְנַת לְבָנוֹת בְּמִקּוּמוֹ דְמִי –
 53 כִּיּוֹן שְׁעַל פִּי ה' חָנוּ, נֶחֱשָׁב מְקוּם הַחֲנִיָּה הַקּוֹדֵם וּמְקוּם הַחֲנִיָּה הַבָּא
 54 לְמִקּוּם אַחֵד, כִּי שְׁנִיָּהִם הֵיָו עַל פִּי ה'.

1 יִרְאֵת שְׂמִיָם, דּוּמָה לְגִבְרֵי שְׂמִקְרוֹ לוֹ מִפְּתַחְתוֹת שֶׁל דִּלְתוֹת
 2 הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁל הָאוֹצֵר, וּמִפְּתַחְתוֹת שֶׁל דִּלְתוֹת הַחִיצוֹנוֹת לֹא מְסִרוֹ
 3 לוֹ, פְּהִי עֵייל – בְּאִיזָה פִּתַח יִכְנַס כִּדִּי לְפִתּוֹחַ דִּלְתוֹת הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁל
 4 הָאוֹצֵר. וְכֹמֵן כֵּן כִּדִּי לִזְכוּת בְּתוֹרָה (וְשֵׂהִיא הָאוֹצֵר) לֹא דִי בּוּזָה שִׁיש
 5 בּוֹ תוֹרָה וְשֵׂהִיא כְּמִפְּתַחְתוֹת הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁל הָאוֹצֵר, אִלֵּא צְרִיךְ שֶׁתֵּהֵא
 6 לוֹ יִרְאֵת שְׂמִיָם וְשֵׂהִיא כְּמִפְּתַחְתוֹת הַחִיצוֹנוֹת שֶׁל הָאוֹצֵר, שְׁכֵן מִי שִׁיש
 7 בּוֹ יִרְאֵת שְׂמִיָם, חֲרָד הוּא לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת אֶת דְּבֵרֵי הַתּוֹרָה, אֲבֵל
 8 הַלּוֹמֵד תּוֹרָה בְּלֹא יִרְאֵת שְׂמִיָם, אִינּוּ חוֹשֵׁשׁ לְקִיָּם דְּבֵרֵי הַתּוֹרָה, וְזֵמָּה
 9 תּוֹעֵלֵת יֵשׁ לוֹ מְכַךְ שֶׁנִּמְסָרוֹ לוֹ מִפְּתַחְתוֹת הַפְּנִימִיּוֹת.
 10 מְכַרִּיו רַבִּי נֵיָא עַל הַלּוֹמֵד בְּלֹא יִרְאֵת שְׂמִיָם, הֶקֶל עַל דְּלִית לִיָּה
 11 דְרָבָא, וְתִרְעָא לְדְרָבָא עֲבִיד – חָבַל עַל מִי שְׂאֵין לוֹ חֲצֵר, וְעוֹשֶׂה
 12 שַׁעַר לְחֲצֵר, שֶׁהַתּוֹרָה הִיא הַשַּׁעַר לְהַכְּנֵס דְרַכָּה לְיִרְאֵת שְׂמִיָם, וְלִכֵּן
 13 צְרִיךְ לְהַקְדִּים יִרְאֵה לְתוֹרָה.
 14 הַגְּמָרָא מְבִיאָה מֵאִמֵּר נוֹסֵף בְּעֵינֵי יִרְאֵת שְׂמִיָם: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לֹא
 15 בְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ אֲלֵא בְּרִי שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו,
 16 שְׂנֵאָמַר (קִהְלֵת ג ד') 'וְהֵאֱלֵהִים עֲשֶׂה שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו, כְּלוֹמֵר, בְּרָא
 17 עוֹלָמוֹ כִּדִּי שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו.
 18 הַגְּמָרָא מְבִיאָה מְעֻשָׂה בְּעֵינֵי גוֹדֵל מַעֲלַת יִרְאֵת ה': רַבִּי סִימּוֹן וְרַבִּי
 19 אֶלְעָזָר הָיוּ יוֹשְׁבִים, חֲלִיף וְאוּיָל – עֵבֵר וְהֵלֵךְ לְפָנֵיהֶם רַבִּי
 20 יַעֲקֹב בֶּר אַחָא, אָמַר לִיָּה חַד לְחַבְרִיָּה – אָמַר אַחַד לְחַבְרִי, נִיקוּ
 21 מְקַמֵּיהָ – נַעֲמִידוּ מִלְּפָנָיו לְכַבּוֹדוֹ, דְּנִבֵּר דְּחִיל תְּפָאִין הוּא – שְׂאִישׁ
 22 יֵרָא חֲטָא הוּא. אָמַר לִיָּה אֶיךָ וְ–הַשְּׂנִיין נִיקוּ מְקַמֵּיהָ, דְּנִבֵּר בֶּר
 23 אוּרִיין הוּא – שְׂאִישׁ כֵּן תּוֹרָה הוּא. אָמַר לִיָּה הָרֵאשׁוֹן, אֲמִינָא לָךְ
 24 אָנָּא – אִמְרֵתִי לָךְ אִנִּי שְׁבַחוּ הַגְּדוֹל, דְּנִבֵּר דְּחִיל תְּפָאִין הוּא, וְאִמְרֵתִי
 25 לִי אֶת בֶּר אוּרִיין הוּא – וְאַתָּה אוֹמֵר לִי שְׁכֵן תּוֹרָה הוּא, הֵלֵא מִיעֲטַת
 26 בְּשַׁבְּחָה, שְׁמַעֲלַת יִרָא חֲטָא גְדוֹלָה מִמַּעֲלַתוֹ שֶׁל כֵּן תּוֹרָה.
 27 בְּמַעֲשָׂה זֶה לֹא נִתְבַּרֵר מִי מְשַׁנִּיָּהם חֲשִׁיב יִרְאֵה מְתוֹרָה, וּמְבַרְרַת
 28 הַגְּמָרָא מִי הוּא. אוֹמֵרֵת הַגְּמָרָא: תְּסַתִּיָּים – יֵשׁ לְהוֹכִיחַ דְרַבִּי אֶלְעָזָר
 29 הוּא זֶה דְאָמַר דְּנִבֵּר דְּחִיל תְּפָאִין הוּא, מִשּׁוּם שֶׁחֲשִׁיב יִרְאֵה
 30 מְתוֹרָה, דְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵין לוֹ לְהַקְדִּישׁ בְּרוּךְ
 31 הוּא בְּעוֹלָמוֹ אֲלֵא יִרְאֵת שְׂמִיָם בְּלָבָד, שְׂנֵאָמַר (דְּבָרִים י ב') 'וְעֲתָה
 32 יִשְׂרָאֵל מֵת ה' אֱלֹהֶיךָ שְׁאֵל מִעֲמֶךָ, כִּי אִם לִירְאֵת וְגו' אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ
 33 לְלַבֵּת בְּכָל דְרַבִּי וּלְאֶהֱבָה אֹתוֹ, וְלַעֲבֹד אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ. וְכֵתִיב בְּאִיּוֹב
 34 לְאַחַר שֶׁתֵּאֵר אֶת חֲכַמְתָּ ה' הַעֲמוּקָה הַנִּיכְרַת בְּבִרְיַת הָעוֹלָם
 35 וּמְלוֹא, מֵאִמְרוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאֵדָם (אִיּוֹב כח כח), 'וְאִימְרֵי
 36 לְאָדָם הֵן יִרְאֵת ה' הִיא חֲכַמָּה וְגו' וְסוֹר מִרְעַ בְּיָדָהּ, וּמִשְׁמַעוֹ כְּמוֹ
 37 הַפְּסוֹק שֶׁבְּסוּמוֹן, שְׁכַל חֲשִׁיבוֹתָהּ שֶׁל חֲכַמְתָּ הָאָדָם בְּעֵינֵי ה' הִיא
 38 יִרְאֵתוֹ, וְהִלְשׁוֹן 'הָן' שֶׁנִּקְטָה הַכְּתוּב, שְׁכֵן בְּלִשׁוֹן וְיָנִי קוֹרִין לְאַחַת 'הוֹ',
 39 כְּלוֹמֵר, יְחִידָה הִיא הִירָאָה בְּעוֹלָם, וְאֵין לְאָדָם דְּבֵר אַחֵר חוּץ מִמֶּנָּה.
 40 וּמְבוֹאֵר, שְׂרַבִּי אֶלְעָזָר הַפְּלִיג בְּחֲשִׁיבוֹת הִירָאָה. מְסִיקָה הַגְּמָרָא:
 41 תְּסַתִּיָּים – אֲכַן מוֹכַח הַדְּבֵר שְׂרַבִּי אֶלְעָזָר הוּא זֶה שְׁשִׁיבָה אֶת רַבִּי
 42 יַעֲקֹב בֶּר אַחָא בִירְאֵת חֲטָא.
 43 כְּהַמְשָׁךְ לְמָה שְׂאִמְרוֹ לְעִיל (ב), שְׁבַקְשׁוּ לְגַנוּז אֶת סֵפֶר קִהְלֵת, מִשּׁוּם
 44 שְׁדַבְּרִיו סוֹתֵרִים דְּבֵרֵי תּוֹרָה, מְבִיאָה הַגְּמָרָא פְּסוֹק נוֹסֵף שֶׁנִּרְאָה מִמֶּנּוּ
 45 שֶׁסוֹתֵר דְּבֵרֵי תּוֹרָה: דְרַשׁ רַב עוֹלָא, מֵאֵי דְבִתְיָבִי – מָה מִשְׁמַעוֹת
 46 הַכְּתוּב (קִהְלֵת ז י) 'אֵל תִּרְשַׁע הַרְבֵּה וְגו', וְאֵל תְּהִי סָכֵל, לְמָה תָּמוֹת
 47 בְּלֹא עֲתָךְ וְתוֹמוֹה, וְכִי תִרְבֵּה הוּא דְלֹא לִירְשָׁע – לֹא יִרְשָׁע, הָא
 48 מְעַט לִירְשָׁע – יִרְשָׁע, אֲלֵא יֵשׁ לְפָרֵשׁ הַפְּסוֹק עַל פִּי מִשְׁל, לְמִי
 49 שְׂאֲכַל שׁוֹם וְרִיחוֹ נִזְרָף וּמִצַּעַר אֶת חֲבִירּוֹ, וְכִי מִכִּיּוֹן שֶׁמִּמִּילָא רִיחוֹ
 50 נִזְרָף יִתְזוֹר וְיִאֲכַל עוֹד שׁוֹם אַחֵר וְיִיחָו נִזְרָף זְמַן אַרוּךְ יוֹתֵר, כֵּךְ
 51 מִי שֶׁחֲטָא מְעַט אֵל יֵאֵמַר בְּלָבוֹ כִּיּוֹן שֶׁמִּמִּילָא חוֹטָא אִנִּי, אוֹסִיף
 52 וְאוֹחֲטָא עוֹד, וְעַל כֵּן אָמַר 'אֵל תִּרְשַׁע הַרְבֵּה', כְּלוֹמֵר אֵל תוֹסִיף
 53 לְהַרְשָׁע.
 54 הַגְּמָרָא מְבִיאָה מֵאִמֵּר נוֹסֵף הַמְדַבֵּר בְּגִנוּתָם שֶׁל הַרְשָׁעִים הַמוֹסִיפִים
 55 רִשְׁעוֹת עַל רִשְׁעוֹתָם: דְרַשׁ רַבָּא בֶּר רַב עוֹלָא, מֵאֵי דְבִתְיָבִי בְּמִזְמוֹר
 56 הַמְתָּאֵר אֶת הַצְּלַחְתָּם הַמְדוּמָה שֶׁל הַרְשָׁעִים בְּעוֹלָם הַזֶּה (תְּהִלִּים עג ד'),
 57 'כִּי אֵין תְּרַצְּבוֹת לְמוֹתָם וְכִרְיָא אוֹלָם, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא

20 אשה בשעה שיוולדת, שאחת מהן היא אי זהירות בהדלקת נר שבת:
 21 על שלש עבירות נשים מתות בשעת לידתן – בעת שיוולדות, על
 22 שאינן זהירות באיסור נדה, ועל שאינן זהירות בהפרשת חלה מן
 23 העיסה, ועל שאינן זהירות בהדלקת הנר של שבת.

גמרא

24 הגמרא מבארת טעם עונש מיתה בעת הלידה על שלש עבירות אלו.
 25 מבררת הגמרא: 'נדה', מאי טעמא אשה שאינה זהירה בזה מתה
 26 בלידתה. מבארת הגמרא: אמר רבי יצחק, היא קלקלה בחדרי
 27 בטנה – אשה זו מרדה בעבירה התלויה במקור דמיה, שהוא בחדרי
 28 בטנה, לפיכך תלקה בחדרי בטנה – לכן תמות בשעת יציאת הולד
 29 מחדרי בטנה.
 30 שואלת הגמרא: תינח – התירוץ הזה טוה לענין נדה, אך בחלה
 31 והדלקת הנר מאי איכא למימר. משיבה הגמרא: אלא יש לפרש
 32 הטעם למיתה מחמת שלשת העבירות כדדרש ההוא גלילאה – כפי
 33 שדרש אותו חכם בן הגליל, עליה – לפני דרב חסדא, אמר הקדוש
 34 ברוך הוא, רביעית דם נתתי בכם להחיותכם, על עסקי דם נדה
 35 הותרתי אתכם.
 36

1 הכיבוי עצמה, ומאי שנא בחס על הפתילה שמחייב, כדאמר רב
 2 המנונא, ואיתימא – ויש אומרים שאמר זאת רב אדא בר אבהו,
 3 הקא – כאן שמחייב רבי יוסי, בפתילה שצריך להכהבה עסקינן –
 4 מדובר בפתילה חדשה שלא הובהבה עדיין, דבההיא – שבאופן זה
 5 אפילו רבי שמעון מודי שחייב, דקא מתקן מנא – שהרי הוא מתקן
 6 בכך כלי, כלומר שמכשיר את הפתילה להדלקה, שעל ידי כך תהא
 7 האש נוחה להאחוז בה כשידליקה, והרי זה כיבוי הצריך לגופו.
 8 רבא מביא הוכחה לפירושו של רבי יוחנן: אמר רבא, דיקא נמי –
 9 יש לדייק מהמשנה כדברי רבי יוחנן, דקתני – ששינוי בטעמו של רבי
 10 יוסי שמחייב בחס על הפתילה, מפני שהוא עושה פחם, ומשמע
 11 שמתכוין בכיבוי לעשותה עתה פחם, כלומר מהבהבה שתהא נוחה
 12 להדלקה, שהיא מלאכה הצריכה לגופה, ולא קתני – ולא שנינו
 13 'מפני שנעשית פחם', שאז היה משמע שכבר הובהבה ונעשית פחם
 14 עוד מקודם שהובערה, והיו דברי רבי יוסי מתפרשים כדלעיל, שהוא
 15 כסותר על מנת לבנות במקומו, ומכך שנקט הלשון 'שעושה פחם'
 16 שמע מינה – יש להוכיח שמדובר בפתילה שעדיין לא הובהבה,
 17 וכדברי רבי יוחנן.

משנה

18
 19 כיון ששינוי דיני נר שבת, המשנה מונה את העבירות שמחמתם מתה